

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.724/2024/4.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Karkosák Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző dr. Karkosák Balázs ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Jeles Ügyvédi Iroda (cím3; ügyintéző dr. Jeles Judit ügyvéd)

A per tárgya:

Sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 2.Pf.20.720/2023/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budakörnyéki Járásbíróság 4.P.20.397/2022/29.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A Kúria kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – az állami adó- és vámhivatal illetékbevételi számlájára – 200.000 (kettőszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek házastársak voltak, házasságukból négy gyermek született: 2009. február 6-án név, 2010. augusztus 26-án név¹, 2012. szeptember 15-én név² és 2014. szeptember 20-án név³. A peres felek utolsó közös lakása a felperes jelenlegi címén volt. A peres felek életközössége véglegesen 2017. október 31-én szűnt meg. Ezt követően a házastársak egy lakásban, de egymástól elkülönültek éltek. 2017. december 17-én az alperes a felperes előzetes értesítése nélkül a négy gyermekkel a szüleihez költözött. Ezt követően a felek között a gyermekkel való kapcsolattartás miatt konfliktusok alakultak ki. Az alperes elzárkózott az elvitellel megvalósuló kapcsolattartástól azzal a hivatkozással, hogy a felperes a házassági életközösségük alatt, illetve megszűnését követően verbálisan és fizikailag bántalmazta. Ez a magatartása kiterjedt a gyermekekre is, akikkel szemben a felperes fenyegetően lép fel.

[2] A peres felek viszonya elmergesedett, a Pest Megyei Kormányhivatal Pilisvörösvári Járási Hivatala 2018. április 10-én kelt határozatával elrendelte a gyermekek védelembe vételét. A kapcsolattartást a Budaörsi Járásbíróság 9.P.20.004/2017/30. szám alatt ideiglenes intézkedéssel rendezte, ezt követően a Pest Megyei Törvényszék 1.Pkf.51.266/2018/3. számú végzéssel hozott erről döntést.

[3] A Budaörsi Járásbíróság a fenti számú bontóperben az ideiglenes intézkedést a 69. sorszámu 2019. január 31-én kelt jogerős végzésével részben megváltoztatta azzal, hogy feljogosította a felperest, hogy a közös gyermekekkel kapcsolatot tartson a kezdetben óvodai, majd később iskolai szünetek fele időtartamában. Feljogosította a felperest, hogy a gyermekeket az alperes mindenkori lakóhelyéről magával vihesse és ugyanoda volt köteles visszavinni.

[4] A felperes a kapcsolattartások végrehajtása érdekében eljárásokat kezdeményezett, amelynek során a gyámhivatal az alperest 2018-ban 14 esetben jogerős határozattal elmarasztalta.

[5] A Pest Megyei Kormányhivatal Budakeszi Járási Hivatala 2019. július 19-én ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása és veszélyeztetése miatt. A feljelentés nyomán a Budaörsi Rendőrkapitányság 13010/1426/2019. számon nyomozást folytatott.

[6] A Budaörsi Járásbíróság 2020. április 1-jén meghozott 159. sorszámu ítéletében a peres felek házasságát felbontotta és a szülői felügyeleti jog gyakorlására az alperest jogosította fel. Részletesen szabályozta a felperes és a közös gyermekek közötti kapcsolattartást.

[7] A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. november 24-én kelt 1.Pf. 20.336/2020/21. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta. A felek házasságából született gyermekek feletti szülői felügyeleti jog gyakorlására a felperest jogosította fel és az alperest kötelezte gyermektartásdíj fizetésére. A másodfokú bíróság az alperes és a kiskorú gyermekek közötti kapcsolattartást részletesen szabályozta.

[8] Az eljárás másodfokú bíróság rögzítette, hogy a gyermekek elhelyezése szempontjából a gyermekek hosszú távú érdeke az irányadó. Megállapította, hogy az alperes az elköltözés után a felperes és a gyermek közötti zavartalan kapcsolattartást, annak az elvitellel való megvalósulását bizonyítottan akadályozta, illetve ellehetetlenítette. Úgy ítélte meg, hogy az alperes nem működött közre a gyermekek érdekében a felperessel, nem vette fel a telefont. A jogerős végzéssel elrendelt kapcsolattartásnak több esetben nem tett eleget és a gyermekeket a kapcsolattartásra nem készítette fel megfelelően, illetve nem tájékoztatta a felperest az egyik gyermek egészségügyi műtétéről. Rögzítette: az alperes felelősségét a kapcsolattartások vonatkozásában számos jogerős határozat megállapította, a gyámhatóság szükségét látta az elmaradt kapcsolattartások végrehajtására és feljelentést is tett a kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása és a kiskorú veszélyeztetése miatt.

[9] A bontóperben eljárás másodfokú bíróság az alperes terhére értékelte, hogy a felperes tudta és beleegyezése nélkül költözött el a gyermekekkel és a szülők közötti együttműködési kötelezettségét súlyosan megsértette, valamint a gyermekek apai ragaszkodását a saját érzelmeitől a szakvélemény megállapítása szerint nem képes elválasztani és nem tartotta tiszteletben a kapcsolattartás jogát, nem segítette elő annak fenntartását. Úgy ítélte meg, hogy a bíróság ideiglenes intézkedését az alperes kifejezetten negálja és ez arra utal, hogy a gyermekek további életében a felperes jelenlétét nem tartja szükségesnek és a következetes magatartásából az a következtetés vonható le, hogy a jövőben sem kívánja a felperes részére a kapcsolattartást biztosítani, az együttműködés körében rugalmatlan magatartást tanúsított.

[10] A Kúria mint felülvizsgáló bíróság a Pfv.II.20.303/2021/12. számú, 2021. október 12-én kelt ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[11] A Kúria megállapította, hogy a kapcsolattartás az azt szabályozó bírósági végzés meghozatalát követően sem működött megfelelően. A kapcsolattartás alapvető gyermeki jog, ez biztosítja azt, hogy a szülők érzelmi közösségének megszűnése ne jelentse egyben a gyermekek egyik szülőtől való elválását.

[12] A Budakörnyéki Járási Ügyészség a B.809-34/2020. számú, 2022. február 2-án kelt határozatával az alperessel mint gyanúsítottal szemben indított büntetőeljárást megszüntette és őt megrovásban részesítette. Megállapította, hogy 2019. április 18. és 2020. május 3. között a felperes és a kiskorú gyermekek közötti kapcsolattartást az alperes önhibájából akadályozta és ezen cselekménye alkalmas 4 rendbeli, a Btk. 210. § (1) bekezdése szerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozásának vétsége megállapítására.

[13] A gyermekek 2021. január 3-án kerültek át a felpereshez, azóta az ő szülői felügyelete alatt állnak.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[14] A felperes keresetében az alperes kötelezését kérte 4.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdésére, a 2:52. § (1)–(3) bekezdéseire, a 4:178. § (1) és (2) bekezdésére, a 4:180. §-ra, továbbá a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény 1. §-ára, 2. § (1) bekezdésére, 9. §-ára és 13. §-ára alapította.

[15] A felperes a kereset jogalapja tekintetében hivatkozott továbbá a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet (továbbiakban: Gyer.) 33. § (4) bekezdés b) pontjára az elmaradt kapcsolattartások vonatkozásában, valamint a bírósági nemperes eljárásokról szóló törvény 22/A. § (1) bekezdésére, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére.

[16] A felperes keresetében előadta, hogy az alperes elköltözése után egészen 2020. november 24-ig (a bontóperben született jogerős ítéletig) a gyermekekkel való kapcsolattartás jogát nem, vagy csak nagyon korlátozottan tudta gyakorolni. Hivatkozott arra, hogy nincs érdemben olyan családjogi eszköz, amivel az elmaradt kapcsolattartás pótlása kikényszeríthető, ezért el van zárva attól, hogy jogi úton érvényesítse a pótlást és a sérelemdíj megítélése az egyetlen lehetősége arra, hogy az őt ért személyiségi jogsérelemért kompenzációban részesüljön.

[17] A felperes előadása szerint név3 utónevű gyermekével való kapcsolattartást az alperes folyamatosan 341 napon át ellehetetlenítette, a másik 3 gyermek esetében pedig időszakosan, visszatérően akadályozta a kapcsolattartást. Előadása szerint a maga részéről a jogszabályokban biztosított lehetőségekkel élve próbált igényének érvényt szerezni, ennek során az illetékes gyámhatóságok megállapították az alperes önhibáját és elrendelték a kapcsolattartások végrehajtását. Kiemelte: noha az alperes tisztában volt az elmaradt kapcsolattartások pótlásának kötelezettségével, ennek a kötelezettségének nem tett eleget. Az elmaradt kapcsolattartások nem pótolhatók. Az alperes magatartását úgy értékelte, hogy azzal jogosulatlanul avatkozott be a magánéletébe. A felperes az alperes magatartását erkölcsileg súlyosan elítélendőnek, jogilag tilalmazottnak, önkényesnek és felróhatónak nevezte. Következésképpen leírta azt, hogy pszichés állapotát jelentős mértékben negatív módon befolyásolták a történetek.

[18] A sérelemdíj összecszerúsége tekintetében arra hivatkozott, hogy a jogsértés hosszú időn keresztül állt fenn, jelentős tárgyi súlyú volt és ismétlődő jellegű, ezért az igényelt 4.000.000 forint sérelemdíj arányosnak és méltányosnak tekinthető. Álláspontja szerint a sérelemdíj nem lehet jelképes összegű és mindenkor a valóságnak megfelelően kell visszatükröznie azt a jogsérelmet, amelynek reparációjára szolgál.

[19] Az alperes ellenkérelmében a kereset teljes elutasítását kérte. Az alperes előadta: a felperes állításával szemben mindvégig törekedett az elmaradt kapcsolattartások pótlására, ezek a felperes elutasító magatartása következtében hiúsultak meg. Előadása szerint a pótlási javaslatokat a felperes vagy visszautasította vagy válasza sem méltatta. Ezzel érte el azt, hogy megegyezés helyett a gyámhatósághoz fordulhasson. A felperes célja nem a láthatások biztosítása volt, hanem az, hogy minél több alkalommal a gyámhatósághoz fordulhasson az eljárások megindítása érdekében, azért, hogy őt „megbüntesse”. Az alperes vitatta azt, hogy a legkisebb gyermekkel folyamatosan 341 napig, a többi gyermekkel pedig 202 napig a felperes nem tarthatott kapcsolatot. Hivatkozott arra is, hogy a bíróság ideiglenes intézkedését (2018.

május) megelőzően nem volt a kapcsolattartást szabályozó rendelkezés, ezért azt meg sem lehetett sérteni. Az ideiglenes intézkedés elrendelését követően lehetővé tette a három nagyobb gyermek elvitelét, a legkisebb gyermek esetében maga a felperes mondott le a 2018. nyári kapcsolattartásról.

[20] Az alperes az ellenkérelem jogi indokolásában kifejtette, hogy a felperes által állított jogsértés családjogban már orvoslást nyert. A bontóperben született másodfokú döntés kimondottan a kapcsolattartást akadályozó alperesi magatartásra tekintettel fosztotta meg az alperest a szülői felügyeleti jog gyakorlásának jogától és helyezte a gyermekeket a felpereshez. Az alperes szerint szükségtelen és nincs helye egy, a családjog eszközeivel már orvosolt, alapvetően családjogi jogvita személyiségi jogi alapon történő értékelésének. Ebben a körben hivatkozott a Kúria több korábbi ítéletére, melyek indokolásaiból azt emelte ki, hogy a kapcsolattartás akadályozása személyiségi jogi alapon kizárólag akkor vizsgálható, ha az érintett szülő minden lehetséges jogorvoslatot igénybe vett, de a sérelmes helyzet mindezek ellenére továbbra is fennáll. A családjogi perben született jogerős ítélet már értékelte a kapcsolattartást akadályozó alperesi magatartást, a sérelmezett helyzetet orvosolta az ott eljárás bíróság. Előadta: mindvégig törekedett a kapcsolattartások pótlására, de ez a felperes elutasító magatartása miatt hiúsult meg, erre tehát a felperes nem hivatkozhat. Álláspontja szerint saját magatartása nem volt visszaélésszerű, a személyiségi jogsértés megállapításának feltételei nyilvánvalóan hiányoznak.

[21] Az alperes előadta azt is, hogy a sérelemdíj mint jogintézmény önmagában magánjogi büntetésként nem alkalmazható, tekintettel arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a sérelemdíj kompenzáló, nem pedig büntető funkciója tekinthető elsődlegesnek. Álláspontja szerint a családjogi döntéssel, gyermekek elhelyezésének megváltoztatásával a felperest esetlegesen ért hátrányok kompenzálásra kerültek. Ebben a körben hivatkozott arra, hogy a szülői felügyelet megváltoztatása okán ma már a felperes az, aki a gyermekekkel több időt tölthet, ezáltal megkapta azt a lehetőséget, hogy a korábban elmulasztott napokat sokszorosán bepótolja, ezért a sérelemdíj iránti igény ezért is alaptalan. Utalt arra, hogy a jelenben a kapcsolattartás akadályozása éppen a felperes részéről történik. Az alperes hivatkozott arra is, hogy 2020. márciusa és júniusa közötti időszakban a COVID-járvány miatt is korlátozott volt a kapcsolattartás lehetősége.

Az első- és másodfokú ítélet

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.000.000 forint sérelemdíjat és a felperes javára részperkötséget ítelt meg. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és úgy rendelkezett, hogy a peres felek a le nem rótt kereseti illetéket egyenlő arányban tartoznak megfizetni. Ítéletének indokolásában hivatkozott az Alaptörvény I. cikk (1) és (2) bekezdésére, a VI. cikk (1) bekezdésére, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikk 1. pontjára, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdésére, a 2:52. § (1)-(2) és (3) bekezdésére, 4:178. § (1) bekezdésére és a 4:180. § (1) bekezdésére.

[23] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a jelen esetben a Ptk. rendelkezései az irányadóak, a magánélet védelméről szóló 2018. évi LIII. törvény a jelen esetben nem alkalmazható.

[24] Az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a kapcsolattartáshoz való jog kapcsán kialakult személyiségi jogi gyakorlatot és kiemelte, hogy annak alapján személyiségi jogi szempontból a kapcsolattartás akadályozása abban az esetben vizsgálható, ha a személyiségi

jogi sérelmet állító fél részéről minden jogorvoslat kimerült és azt az ellenérdekű fél rendszeresen, tartósan akadályozza a kapcsolattartást visszaélészerű magatartást tanúsít.

[25] A perbeli esetre nézve kifejtette: a bontóperben született bírósági ítéletet, illetve a gyámhatósági határozatok alapján megállapítható, hogy az alperes a kapcsolattartást számos esetben akadályozta a kapcsolattartások pótlására is kiterjedően, ezért őt számos esetben a gyámhatóság pénzbírsággal sújtotta.

[26] Az ítélezési gyakorlat elemzésében kiemelte, hogy a kapcsolattartás szabályozása és végrehajtása alapvetően családjogi kérdésnek minősül, személyiségi jogsértés csak kivételesen állapítható meg akkor, ha az egyik szülő önhatalmúlag, szándékosan és rendszeresen akadályozza a kapcsolattartást alapos ok és indok nélkül.

[27] A perbeli esetben mindezt úgy látta alkalmazhatónak, hogy az alperes rendkívül nagyszámú kapcsolattartást hiúsított meg, magatartása visszaélészerűnek értékelhető olyan mértékben is, hogy az illetékes szervek büntető feljelentést is tettek. A kapcsolattartások pótlását az alperes nem tette lehetővé, ezért számos esetben pénzbírságban részesítették. Megállapíthatónak találta, hogy az alperes kifejezetten negligálta a bíróságok és a gyámhatóság döntéseit. Nem találták alaposnak a hatóságok a felperes agresszivitására vonatkozó alperesi hivatkozást. A családjogi perben a másodfokú bíróság olyan mértékben találta jogsértőnek az alperes magatartását, hogy alapvetően ezzel indokolta a szülői felügyeleti jog megváltoztatását.

[28] A bíróság álláspontja szerint a hatósági döntésekre, illetve bírósági határozatokra figyelemmel nincs szükség külön bizonyításra, az alperes felróható magatartását illetően, a családjogi perek adatai ehhez elegendőek és azok alapján megállapítható, hogy van olyan többlet-tényállás, amely a személyiségi jogi jogkövetkezmények alkalmazásához elegendő. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy jogkövetkezményként a felperes által igényelt sérelemdíj jogintézménye az adott esetben alkalmazható. Annak összegét az összes körülmény mérlegelésével az elsőfokú bíróság 2.000.000 forintban állapította meg, figyelemmel a jogsértés tárgyi súlyára, a felperesre gyakorolt hatásra és a felróhatóság mértékére. Az elsőfokú bíróság megindokolta, hogy miért nem hallgatta meg tanúként a gyámhatóság ügyintézőjét, az alperes hozzátartozóját, illetve ismerőseit.

[29] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében megváltoztatta, a keresetet elutasította és mellőzte az alperes fizetési kötelezettségét az elsőfokú perköltségre és az elsőfokú eljárási illetékekre is kiterjedően. A másodfokú bíróság a felperest kötelezte a kereseti és fellebbezési illeték teljes összegének megfizetésére.

[30] Ítéletének indokolásában megállapította, hogy nem volt olyan indok, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna. A tényállást az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a bizonyítási indítványok mellőzését megfelelően indokolta, a kereseten nem terjeszkedett túl, nem mulasztotta el az anyagi pervezetést, mert arra nem volt szükség. A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen ismertette a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és a kialakult ítélezési gyakorlatot is. Ugyanakkor nem értett egyet az elsőfokú bíróság által mindezekből levont jogi következtetésekkel.

[31] A másodfokú bíróság az ítélezési gyakorlat elemzése kapcsán kiemelte, hogy a kapcsolattartás alapvetően családjogi intézmény, annak szabályai megsértése esetén a szankciókat a gyámhatóság alkalmazhatja, a személyiségi jogsértés csak kivételesen állapítható meg (Kúria Pfv.IV.20.604/2020/6.).

[32] A másodfokú bíróság rögzítette: az alperesi magatartásának felróhatóságát és azzal okozati összefüggésben nem vagyoni sérelem keletkezését, a felperes tartozik bizonyítani, azt

kell vizsgálni, hogy megvalósult-e a felperesnek a magánélethez, illetve a családi élethez való személyiségi jogának sérelme és ezzel okozati összefüggésben a nem vagyoni sérelem bekövetkezése.

[33] Ebben a körben a felperes álláspontjaként rögzítette, hogy a kapcsolattartás akadályozását a gyámhatóság 35 esetben állapította meg, illetve a felperes számítása szerint 111 nap esett ki a láthatásból, amelyek pótlása elmaradt. A felperes előadása az volt, hogy az alperes a gyermekek tőle való elidegenítésére törekedett, ez nála olyan lelki sérelmeket okozott, amelyek pszichológus igénybevételét indokolták.

[34] Mindezek kapcsán a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy személyiségi jogsértés bekövetkezéséhez és ezzel kapcsolatban sérelemdíj megállapításához többlet-tényállás megállapítására van szükség annak igazolására, hogy kifejezetten az alperes részéről a felperes személye ellen irányuló személyiségi jogot sértő magatartás következett be. A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy ilyen magatartást a felperes nem igazolt. Önmagában a kapcsolattartás nehezítése még nem elegendő sérelemdíj megállapításához. A másodfokú bíróság nem találta elegendőnek a felperes részéről a hátrányokra való általánosságban történő hivatkozást és kiemelte azt, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint alapvetően nem polgári jogi, nem személyiségi jogi kérdés a kapcsolattartás biztosítása. Az eljárások ebben a körben nem kettőzhetők meg, nem jelenthet a személyiségi jogi per egyfajta külön jogorvoslati lehetőséget családjogi sérelmek orvoslására.

[35] A másodfokú bíróság elfogadta az alperes azon érvelését, hogy a felperest ért esetleges hátrányokat a gyámhatóság döntései, illetve a családjogi perben született döntés (gyermekelhelyezés megváltoztatása) a felperest megfelelően kompenzálta. A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy álláspontja szerint a pszichés sérelmekre való hivatkozás a felperes részéről az általánosság szintjén maradt. Egyébként is egy házassági válság, a válás körüli események önmagában is pszichés terhelést jelentenek, a felperes nem igazolta azt, hogy milyen konkrét alperesi magatartással okozati összefüggésben őt milyen külön nem vagyoni hátrány érte. A másodfokú bíróság szerint a jogalap hiányára figyelemmel jogkövetkezmény (sérelemdíj) nem alkalmazható, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetet teljes egészében elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[36] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

[37] Megsértett jogszabályként hivatkozott az Alaptörvény VI. Cikk (1) bekezdésére, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (1) bekezdésére, 279. § (1) bekezdésére, a 343. § (1) és (3) bekezdésére, a 346. § (5) bekezdésére és 386. § (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 2:42. § (1) bekezdésére és a 2:52. §-ára.

[38] A felperes kérelmében a másodfokú bíróság döntését súlyosan ellentmondásosnak minősítette. Álláspontja szerint, ha a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és a tényállásban pontosan szerepelnek azok a többlet-tényállási elemek, amelyek a sérelemdíj iránti igényt megalapozzák, akkor kifogásolható az a megállapítás, hogy ilyen többlet-elemeket a másodfokú bíróság nem látott megvalósulni. A felperes szerint a másodfokú bíróság ítélete indokolásával szemben a maga részéről konkrétan megnevezte a sérelmezett magatartásokat és nyilatkozott annak hátrányos következményeiről. Sérelmes magatartásként értékelhető a titokban történő elköltözés, a

kapcsolattartás akadályozásának megállapítása a gyámhatóság részéről 35 különböző esetben és az a körülmény, hogy a legkisebb gyermeket 341 napig, a további gyermekeket pedig 202 napig egyáltalán nem láthatta.

[39] Kiemelte, hogy a pszichés hátrányokat több pszichológus is megállapította, amelyre vonatkozó iratot a keresetlevél mellékleteként csatolta.

[40] Kérelmében a felperes kiemelte, hogy a kapcsolattartás hiánya, problémái, a pótlásuk elmaradása a későbbiekben nem pótolható és nem kompenzálható hiányokat okozott, hiszen korlátozta a részvételét a gyermekek életében, a szülői örömek megélésének lehetőségét súlyosan csökkentette, az alperes magatartásával szembeni tehetetlenségérzése pedig nyilvánvalóan pszichés megterhelést jelentett a számára. Hivatkozott arra is, hogy az alperes a gyermekeket ellene nevelte, elidegenítette őket. Az alperes a jogsértő magatartásával 4 évi szenvedést okozott, ez a 4 év úgy esett ki a felperes életéből, hogy az utólag nyilvánvalóan nem pótolható.

[41] A felperes szerint a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytelenül mérlegelte. Nem vette figyelembe a másodfokú bíróság a felperes által részletesen bemutatott pszichés problémákat, következményeket, nem értékelte azt, hogy már eleve az alperes és a gyermekek távozása egyfajta sokkot okozott. Nem értett egyet azzal sem, hogy a gyermekelhelyezés későbbi megváltoztatása számára megfelelő kompenzációt jelentett. Utalt arra is, hogy a gyámhatóság által kiszabott bírságok őt magát már csak azért sem kompenzálják a keletkezett nem vagyoni hátrányokért, mert azok az állam bevételeit jelentik. A felperes a Pp. 343. § (1) és (3) bekezdéseinek [helyesen: Pp. 342. § (1) és (3) bekezdés] sérelmét abban látta megvalósulni, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság túllépte a per kereteit. Nyomatékkal hangsúlyozta, hogy azt, hogy a szülői felügyeleti jogok megváltozása még nem zárja ki a személyiségi jogi per indítását. Összefoglalóan arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság ítélete önmagával ellentétes, iratellenes és a kereseten túlterjeszkedő a bekövetkezett kompenzáció megállapításával.

[42] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján. Az alperes szerint a felperes nem bizonyította a sérelemdíj megítéléséhez szükséges többlet-tényállás megvalósulását, illetve a hátrányok bekövetkezését, valamint a két körülmény közötti okozati összefüggést. Az alperes ezzel szemben azt találta bizonyítottnak, hogy saját magatartása nem volt felróható. A felperes volt az, aki közrehatott elzárkózó magatartása miatt például a pótlások elmaradásában, a felperes volt a viszonyukban a bántalmazó, erőszakos, együttműködésre képtelen személy. Előadása szerint a maga részéről a gyermekeket soha nem zárta el a felperes elől, mindig a gyermek érdekét helyezte előtérbe, a gyermekek voltak azok, akik féltek a felperestől. Az alperes szerint a láthatások elmaradása minden esetben indokolt volt. A felperes sem a jogsértés bekövetkezését, sem az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett hátrányokat nem igazolta. Fenntartotta azon álláspontját, hogy a felperest ért esetleges hátrányok a családjogi eljárásban teljes körűen kompenzálásra kerültek.

A Kúria döntése és jogi indokai

[43] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

[44] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető fellebbviteli perorvoslat, melynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottan van helye. Rendkívüli jogorvoslati jellegéből következően funkciója a kérelmet

előterjesztett fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása.

[45] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[46] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem követett el olyan eljárási szabálysértést, amely ítéletének hatályon kívül helyezését indokolná. A Pp. 342. § (1) bekezdése szerint az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelemem. Ez a szabály a főkövetelés járulékaire is irányadó. A (3) bekezdés értelmében törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság azzal, hogy ítéletének indoklásában kitért arra, hogy a kiszabott pénzbírságok, illetve a gyermekek elhelyezésének bíróság általi megváltoztatása jelenthet-e bármilyen módon kompenzációt a felperesnek az őt ért hátrányokkal szemben, nem jelent a kereseten való túlterjeszkedést, mert ezzel a másodfokú bíróság nem jogkérdésben döntött, hanem csak jogi álláspontjának egyik indokaként utal erre a körülményre. A Kúria egyébként ezzel az érveléssel a későbbiek szerint maga sem értett egyet [60], de ennek az ügy eldöntése szempontjából nem volt jelentősége.

[47] A jelen esetben a Kúriának abban a kérdésben kellett döntenie, hogy jogszabályt sértett-e a jogerős ítélet akkor, amikor a felperesnek alapvetően a különélő szülővel történő kapcsolattartás szabályainak megsértésére alapozott, személyiségi jogsértésre hivatkozó, sérelemdíj iránti igényt elutasította.

[48] A felperes felülvizsgálati kérelmében anyagi jogsértésként alapvetően a Ptk. 2. 42. §-ára és a 2:52. §-ára hivatkozott, mint a kereset jogalapjára és az állított jogsértés lehetséges jogkövetkezményére.

[49] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

[50] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

[51] A Ptk. 4:178. § (1) bekezdése szerint a gyermeknek joga, hogy különélő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A (2) bekezdés szerint a gyermekétől különélő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani.

[52] A Ptk. 4:180. § (1) bekezdése szerint a kapcsolattartási jog magában foglalja a gyermekkel való személyes találkozást, a gyermeknek a lakóhelyéről vagy a tartózkodási helyéről rendszeresen, meghatározott időtartamra történő elvitelét, a gyermekkel időszakonként, elsősorban az oktatási szünetek és a többnapos ünnepek időszakában való huzamos együttlétet, és kiterjed a kapcsolat személyes találkozás nélküli fenntartására.

[53] A személyiségi jog általános szabályai között megfogalmazott kapcsolattartás a kialakult ítélkezési gyakorlat szerint nem a különélő szülő és a gyermekei közötti kapcsolattartás fogalmát takarja, hanem az önkifejezés lehetőségét, annak különböző lehetséges fórumainak szabad igénybe vételét. Az ítélkezési gyakorlat szerint a különélő szülővel való kapcsolattartás joga az előzőekben ismertetett családjogi intézmény (Ptk. 4:178. §, 4:180. §).

[54] A gyermek jogairól szóló New Yorkban 1989-ben megkötött Egyezményt Magyarországon az 1991. évi LXIV. törvény hirdette ki. Az Egyezmény 9. cikk 1. pontja értelmében az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermeket szüleitől, ezek akarata ellenére, ne válasszák el, kivéve, ha az illetékes hatóságok, bírói felülvizsgálat lehetőségének fenntartásával és az erre vonatkozó törvényeknek és eljárásoknak megfelelően úgy döntenek, hogy ez az elválasztás a gyermek mindenképp felett álló érdekében szükséges. Ilyen értelmű döntés szükséges lehet bizonyos különleges esetekben, például akkor, ha a szülők durván kezelik vagy elhanyagolják gyermeküket, illetőleg, ha különválva élnek és dönteni kell a gyermek elhelyezéséről. A 3. pont szerint az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével, kivéve, ha ez a gyermek mindenképp felett álló érdekeivel ellentétes. Ezen szabályozás alapján a Kúria arra a következtetésre jutott precedensértékű ítéletében (Pfv.20.445/2015/4.), hogy ezen alapvető gyermeki jogokat elsődlegesen a családjog eszközeivel kell érvényesíteni, az Egyezmény ilyen szabályok alkalmazására ad felhatalmazást. Ehhez képest a közös gyermek elhelyezéséről, a kapcsolattartás mikéntjének rendezéséről ugyancsak a családjog intézményei hivatottak gondoskodni. A Kúria ezen ítélete rögzítette, hogy a kialakult helyzetet a gyermekelhelyezési perek folyamatban léte alatt is családjogi intézmények hivatottak rendezni. Adott esetben az ideiglenes intézkedés, illetve a kapcsolattartásra vonatkozó ideiglenes szabályozás meghatározásával. A Kúria már korábban is rögzítette, hogy egyértelmű és kialakult az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a személyiségi jogi perek csak a jogrendszerben betöltött helyüknek, szerepüknek megfelelően alakíthatják az életviszonyokat. Következésképpen és egyértelmű a gyakorlat abban, hogy a személyiségi jogi per nem szolgálhat bármely más jogterületbe tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. A láthatás és a kapcsolattartás szabályozására egyértelműen családjogi intézmények szolgálnak, a végrehajtásról pedig a gyámhatóság köteles gondoskodni. Ellenkező jogi álláspont elfogadása a Kúria megítélése szerint a jogrendszer egyfajta megkettőződéséhez vezetne. A személyiségi jogi per bírósága iratok hiányában sincs abban a helyzetben, hogy mindazon információ birtokában legyen, amelyek a kapcsolattartás szabályozásához szükségesek. Ha és amennyiben valamely peres fél a kapcsolattartás tekintetében hozott jogerős vagy jogerőre emelkedésre tekintet nélkül végrehajtandó bírósági vagy hatósági határozatokat nem hajtja végre, akkor a családjogi jogintézmények alkalmazására és az ott leírt jogkövetkezmények alkalmazására kerülhet sor. Ugyanezt a jogi álláspontot foglalta el a Kúria Pfv.20.766/2019/5., a Pfv.20.501/2017/3. és a Pfv.IV.20.604/2020/6. számú határozatában.

[55] A felperes jogi álláspontja szerint az alperes sorozatosan negligálta a bíróság és a hatósági határozatokat, huzamosabb időn keresztül elzárta a kapcsolattartás szinte minden lehetőségét és ezzel összefüggésben a felperest kompenzálандó nemvagyoni hátrány érte.

[56] Az alperes álláspontja ezzel szemben az volt, hogy a kapcsolattartás ellehetetlenülésében a felperes maga is közrehatott, nem fogadta el az elmaradt kapcsolattartások pótlására vonatkozó alperesi indítványokat, kifejezetten arra törekedett, hogy minél több hatósági határozat birtokában legyen, nem a gyermekek érdekeit helyezte előtérbe.

[57] A Kúria a Pécsi Ítéltábla hivatkozott határozatát érdemben nem tudta felülvizsgálni (Pfv.IV.21.030/2022/9.), mert az azzal szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelem kifejezetten eljárásjogi okokból érdemben nem volt vizsgálható. Ebből következően a sérelemdíjat megállapító ítéltáblai határozat hatályában fenntartása nem a Kúria jogi álláspontjának megváltozását tükrözte.

[58] A Kúria szerint a jelen esetben a másodfokú bíróság helyesen az ismertetett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően vizsgálta azt, hogy a felperes kapcsolattartásának akadályozásában megvalósuló alperesi magatartás felróható és visszaélészerű volt-e és ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett-e a felperes személyiségi jogának sérelme és keletkezett-e nemvagyoni sérelme. Azt kellett tehát vizsgálni, hogy a kapcsolattartások elmaradása következtében a felperesnek az Alaptörvényben rögzített magánélethez és családi élethez való személyiségi joga sérült-e és ezzel ok-okozati összefüggésben nemvagyoni sérelme bekövetkezett-e. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, iratok mérlegelésével arra következtetésre jutott, hogy a konkrét esetben nem volt megállapítható olyan többlet-tényállás, amely eredményezhette volna a felperesnek akár a magánélethez, akár a családi élethez való joga megsértésének megállapítását.

[59] A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ennek megfelelően nincs helye főszabályként a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival (Pfv.V.20.430/2022/6; Pfv.IV.21.281/2022/5; Pfv.V.20.810/2022/5). Az ítélkezési gyakorlat szerint az a mérlegelés tekinthető kirívóan okszerűtlennek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni. (Pfv.V.20.796/2021/6; Pfv.I.20.507/2022/5; Pfv.IV.20.848/2022/5). Amiatt nem minősül kirívóan okszerűtlennek a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. A Kúria a jelen esetben helytelen mérlegelésre utaló körülményt nem észlelt. A jogerős ítélet indokolása teljes összhangban áll a kialakult ítélkezési gyakorlattal és a Kúria korábbi döntéseivel is (Pfv.IV.20.445/2015/4; Pfv.IV.20.501/2017/3; Pfv.IV.21.733/2017/8; Pfv.IV.20.766/2019/5; Pfv.IV.20.604/2020/6). A peres felek az eseményeket, történéseket egymással gyökeresen eltérően értelmezték és adták elő, egyaránt kizárólag a másik peres felet tartják felelősnek a kapcsolattartás kialakult problémáival kapcsolatban. A másodfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdésében rögzített mérlegelési jogával élve döntött úgy, hogy a felperes nem igazolt olyan többlet-tényállást, amely a családjogi következmények alkalmazásától személyiségi jogsértés kivétele megállapítását indokolná. A felhívott szabály szerint, ha a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A Kúria szerint a másodfokú bíróság ezen jogszabályi keretek között hozta meg döntését.

[60] A Kúria ugyanakkor nem értett egyet azzal az érveléssel a jogerős ítélet tekintetében, hogy a gyermekelhelyezés bíróság általi megváltoztatása a felperest kellően kompenzálta volna az esetleges hátrányokért, hiszen a már megtörtént eseményeket ez a döntés nem tudja semmissé tenni. Ez a Kúria által tévesnek tekintett megállapítás ugyanakkor nincs kihatással az érdemi döntésre, mert az teljes összhangban áll a kialakult ítélkezési gyakorlattal. Helytállóan rögzítette a másodfokú bíróság, hogy a személyhez fűződő jogok védelmének a Ptk.-ban rögzített szabályai nem azt a célt szolgálják, hogy a jogi szabályozást mintegy megkettőzve, további jogcímen biztosítsák a kapcsolattartás szabályozását és végrehajtását az azokat biztosító speciális (családjogi) jogintézmények mellett. A Kúria a jelen esetben nem kíván eltérni a korábban jelzett ítéleteiben rögzített következetes jogi

álláspontjától (Pfv.IV.20.445/2015; Pfv.IV.20.501/2017; Pfv.IV.20.604/2020). A kapcsolattartás akadályozása családjogi vita, amelyhez speciális családjogi jogorvoslati fórumok járulnak, a vita rendezése a személyiségi jogok eszközrendszerével nem lehetséges. Mivel objektív, külső szemlélet alkalmazása mellett nem valósult meg többlet-tényállás, a megjelölt anyagi jogi jogszabályok sem sérültek. A személyiségi jogi perek csak a jogrendszerben betöltött helyüknek, szerepüknek megfelelően alakíthatják az életviszonyokat. A személyiségi jogvédelem nem szolgálhat más jogterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még annak véleményezésére, értékelésére sem (Pfv.IV.21.568/2019/13; Pfv.IV.21.561/2019/6; Pfv.IV.20.102/2023/8). A jogalap teljes hiányában nyilvánvalóan nem kerülhet sor jogkövetkezményként (Ptk. 2:52. §) sérelemdíj megállapítására sem.

[61] Nem találta megalapozottnak a Kúria az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó felperesi előadást sem. A Pp. 346. § (5) bekezdése szerint az ítélet jogi indokolása tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottanak vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától vagy az arra irányuló indítványt elutasította. Következetes és egyértelmű az ítélkezési gyakorlat abban a kérdésben, hogy nem jelenti az indokolási kötelezettség megsértését az, ha a kifejtett indokolással a peres fél egyébként nem ért egyet. A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet kellően megindokolta az elsőfokú bíróság döntését megváltoztató határozat döntését és helytállóan hivatkozott az adott kérdésben kialakult ítélkezési gyakorlatra.

[62] A Kúria szerint nem állapítható meg érdemi jelentőségű ellentmondás abban, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesnek találta, de az elsőfokú bíróságtól eltérő döntést hozott. A tényállást ugyan helyesnek találta, de abból az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetésre jutott.

[63] Mindezekre figyelemmel a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet nem sértette meg a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[64] Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés

2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdés, 2:52. §, 4:178. §, 4:180. §

2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bekezdés, 346. § (5) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[65] A személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva nem alkalmas bármely más jogterületbe tartozó jogvita eldöntésére vagy véleményezésére. A kiskorú gyermek és a tőle különélő szülő kapcsolattartásának szabályozására alapvetően a családjogi jogintézmények szolgálnak, ezzel kapcsolatos szankciókat a gyámhatóság alkalmazhat.

Záró rész

[66] A Kúria a pervesztes felperest kötelezte az alperesnek a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült perköltsége megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdés alapján, amely az ügyvédi képviselettel felmerült munkadíjat jelenti. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg.

[67] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperes köteles megfizetni, az illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra. Tájékoztatja a Kúria a felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetnie; megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, e határozat számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[68] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét – kérelmére – a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2024. november 27.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró, Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró